

It can hardly be doubted that the facts mentioned above gains vital importance today, particularly for lawyers who assist developing of contractual relationships on international arena.

ЗАНЬКО О. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри іноземних мов

МОВНА АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ ЮРИДИЧНИХ ВНЗ У БІЛІНГВІСТИЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Щороку в НУ «ОЮА» приїжджають іноземні громадяни з багатьох країн світу (країн Близького Сходу, Африки, Азії, Росії, Молдови, Білорусі та інших), щоб здобути юридичну освіту, отримати ґрунтовні знання з юриспруденції та стати успішним, затребуваним правознавцем.

З перших днів присутності в українському ВНЗ студенти знаходяться у незвичному соціокультурному, мовному, національному середовищі, до якого їм неохідно адаптуватися в найкоротший термін. Успішна адаптація сприяє швидкому включенню студентів — іноземців у навчальний процес, підвищує якість та рівень навчання, забезпечує високу мотивацію оволодіння знаннями, вміннями та навичками, що дозволяє значно підвищити якість підготовки фахівців. Тому, першочерговим завданням для студентів-іноземців є адаптація до особливостей та умов вітчизняного освітнього середовища. Безумовно, успішне керування навчально-виховним процесом стає невід'ємною частиною рішення задачі мовної адаптації.

У психолого-педагогічних дослідженнях проблема професійно-спрямованої адаптації розглядалася в роботах Л. А. Даренської, Г. Г. Кайтукової, Т. І. Каткової, Т. В. Петриченко, С. А. Рунова, І. В. Сорокіної, Л. П. Щепотько та інших.

Проблемам адаптації більшість дослідників дають наступну класифікацію: соціокультурна адаптація; соціально-психологічна адаптація; педагогічна адаптація.

Під соціокультурною адаптацією розуміють активний процес взаємодії представника іншої культури та життєвого середовища, процес набуття необхідних для життя трудових навичок та знань, засвоєння студентом основних норм та зразків нової оточуючої дійсності, так зване явище «входження в культуру» (Довгодьго Т. Особливості пропедевтичної підготовки студентів-іноземців та їх психологопедагогічна адаптація у науковому середовищі вищих навчальних закладів. 2010. с. 38)

Під соціально-психологічною адаптацією розуміється вступ іноземного студента у систему міжособистих відносин, налагодження взаємовідносин в групі, формування особистої поведінки в ній.

Педагогічний аспект адаптації пов'язаний, в першу чергу, із засвоєнням норм та правил професійного середовища, пристосування до характеру, змісту та умов організації навчального процесу, формуванню у студентів навичок самостійної навчальної та наукової роботи.

Зрозуміло, що рівень вивчення загальноосвітніх та спеціальних дисциплін істотно залежить від успішної лінгвістичної адаптації.

Для значної кількості студентів ситуація білінгвізму, яка існує на сьогодні у південно-східному регіоні України створює непереборні труднощі: студент-іноземець живе і навчається у двомовному українсько-російському середовищі.

Поняття «білінгвізм» походить від латинського слова *bilingua*, що означає подвійна мова.

Білінгвізм трактується як здатність до оперування кількома мовами. Білінгв — це людина, яка володіє як мінімум двома мовами. Нерідко як знання більше двох мов зустрічається багатомовність (або мультилінгвізм, полілінгвізм). Він буває двох видів — національний (вживання декількох мов у певній суспільній спільноті) та індивідуальний (вживання індивідом декількох мов, кожна з яких обирається відповідно до певної мовленнєвої ситуації).

Відтак перед викладачем української мови як іноземної постає низка навчально-методичних завдань :

- врахувати релігійну, соціальну та інші приналежності студентів;
- стимулювати мотиваційну сферу вивчення української мови;
- відтворювати мовні ситуації, що максимально наближені до реальності;
- зацікавлювати та формувати пізнавальну потребу у іноземного студента;
- вивчати аудиторно лише той матеріал, який є не під силу іноземним громадянам у разі самостійного вивчення;
- адаптувати тексти за відповідною спеціальністю, орієнтуючись на рівень володіння мовою викладання;
- якісно організовувати самостійну роботу студентів. Для чого визначити конкретні та чіткі питання по темах, які направлені на самостійну роботу студента з підручником;
- внести елементи наочності для швидкого засвоєння нових термінів;
- розробити єдину для всього навчального профілю структуру передтекстових та післятекстових вправ и завдань.

Під час аудиторних занять надаємо перевагу усним завданням, урізноманітнюємо форми роботи: аудіювання, робота в парах, рольові ігри (судові засідання: промови судді, адвоката, прокурора), спонтанне

складання мікродіалогів, характерних для тієї чи іншої побутової ситуації. «Реалізація комунікативного підходу у навчальному процесі з іноземної мови означає, що оволодіння засобами спілкування (фонетичними, лексичними, граматичними) спрямоване на їх практичне застосування у процесі спілкування» (Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. 2002, с. 328).

У процесі вивчення української мови повсякчас наголошуємо, що це мова щоденного спілкування, демонструємо комунікативні моделі в різних побутових ситуаціях, зорієнтовуємо студентів на ті конкретні життєві випадки, де володіння українською мовою стане в нагоді: відвідування столиці України, заповнення бланків документів, користування послугами супермаркетів, пошти, інших установ, де українська мова функціонує на належному рівні. Під час добору мовних засобів, які пропонуємо до вивчення, враховуємо комунікативний мінімум, тобто «максимально вичерпний та коректний перелік комунікативних завдань» (Чезганов С. А. Лінгвометодичні основи укладання підручника з української мови як іноземної. // <http://books.br.com.ua/themes/132/219>)

Успішне пристосування іноземного студента до нового соціально-культурного життя відбувається завдяки активному спілкуванню з українськомовними студентами, активна участь в загальноуніверситетських щорічних заходах і підготовка свят, (цього року — «200 років Кобзареві», декламування поезій Шевченка, урок-свято до Дня Перемоги), наукових конференцій, музичних вечорів, диспутів.

Отже можна зробити висновок, що пропоновані заходи та методичні рекомендації, системна виховна робота викладачів НУ «ОЮА» сприяють лінгвістичній, соціально-культурній адаптації іноземних студентів, а також спрямовані на подолання мовних труднощів в умовах українсько-російського білінгвізму.

МАСЛОВА С. Б.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
викладач кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук

КОГНИТИВНАЯ МОДЕЛЬ СИТУАЦИИ — ПРОПОЗИЦИОНАЛЬНАЯ СТРУКТУРА ДЕКОДИРОВАНИЯ АНГЛОЯЗЫЧНОГО ПРАВОВОГО ДИСКУРСА

В мозге человека протекают сложные мыслительные процессы, относящиеся к области понятийного и абстрактного мышления. Например, когда мы смотрим на что-нибудь, зрительное изображение предмета попадает на сетчатку наших глаз, а через четверть секунды